

Ennallistamissuunnitelman valmisteluhankkeen teemaryhmän 4 (maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat, Artiklat 10 ja 11) 9. kokous

Kokousmuistio

Aika: 4.6.2025 klo 12.30-15.30

Paikka: Kirkkokatu 12 (kokoushuone Aleksanteri) ja Teams

Osallistujat: Tuuli Orasmaa, MMM (pj)
Eija Hagelberg, YM
Martina Reinikainen, YM
Anna Schulman, MMM
Eero Pehkonen, MMM
Riikka Knaapi, MMM
Heini Lehtosalo, MMM
Johanna Vanhatalo, MMM
Mikko Kuussaari, Suomen ympäristökeskus
Terho Hyvönen, Luonnonvarakeskus
Åke Möller, Ruokavirasto
Antti Miettinen, ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö
Elina Sorvali, Hämeen ELY-keskus (varajäsen)
Mikko Alhainen, Suomen riistakeskus
Holtti Hakonen, Suomen riistakeskus (varajäsen)
Leena Lehtomaa, ELY-keskus
Liisa Maanavilja, Geologian tutkimuskeskus (varajäsen)
Oona Allonen, Geologian tutkimuskeskus
Janne Heliölä, SYKE (kutsuttu asiantuntija)
Maria Timonen, YM (kutsuttu asiantuntija)
Sari Himanen, Luonnonvarakeskus (sihteeri)
Rainer Peltola, Luonnonvarakeskus (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:30. Todettiin osallistujat. Toivotettiin tervetulleeksi ryhmän uudet jäsenet Oona Allonen ja Liisa Maanavilja Geologian tutkimuskeskuksesta.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Ehdotukset pölyttäjätöimiksi

Rainer Peltola alusti aiheesta. Petri Ahlrothin vetämä pölyttäjätöimien työryhmä on koonnut kirjallisuutta hyödyntäen pölyttäjäkantoja tukevia toimenpiteitä ja suosituksia maatalous-, metsä- ja rakennetuille ympäristöille. Nämä jaettiin yhdeksään kokonaisuuteen, johon kuului myös

painetekijöitä vähentävät toimet sekä tiedotus ja ohjaus. Kuhunkin kokonaisuuteen määriteltiin keskeisimmät toimet sekä niiden tarkempi kuvaus ja vaikuttavuus. Maatalousympäristöissä korostuvat peltojen reuna-alueet, pitkäaikaiset viljelemättömät alueet sekä perinnebiotoopit. Osa toimikuvauksista on vielä työn alla.

Keskusteltiin kriteereistä pölyttäjätöimikokonaisuuden toimenpiteiden valinnassa: työryhmän työssä keskiössä on ollut ennallistamisasetuksen tavoitteet sekä toimien vaikuttavuus. Kysyttiin myös pölyttäjätöimien suorasta vaikutuksesta indikaattoreihin. Vuoropuhelua pölyttäjätöimityöryhmän ja indikaattorien nousuun vaikuttavia toimia kokoavan pienryhmän osalta on syytä tehdä. Lisäksi tarvitaan tarkempaa kuvausta ja pinta-ala-arviota toimien kohdentumisesta. Pölyttäjäseurantamenetelmien yksityiskohdat selviävät delegoidun asetuksen vahvistamisen myötä elokuussa. Pölyttäjätöityöryhmän sovittiin olevan yhteydessä perinnebiotooppeja tarkastelemaan työryhmään, kaupunkiympäristöt-teemaryhmään (TR3) sekä metsäluonto-teemaryhmään (TR5), jotta synergia voidaan varmistaa.

4. Koonti kotiläksystä: Toimet indikaattoreiden kasvattamiseksi

Eero Pehkonen alusti valmistelun tilanteesta toimista peltolintu-, maisemapiirre- ja niittyperhosindikaattoreiden kasvattamiseksi. Teemaryhmän jäsenet ovat kommentoineet toimenpidelistaa ja näiden pohjalta on koottu mahdollisia keskeisiä toimia ja niiden toteutuksen käytännön reunaehdoja.

Keskustelua toimista jatketaan edelleen indikaattoreita pohtivassa pienryhmässä, jota vetää Eero Pehkonen. Pyritään priorisoimaan vaikuttavia ja kustannustehokkaita toimia, mutta pitämään mukana kattavasti eri vaihtoehtoja. Huomioidaan vaikutus indikaattoriin, mitkä nykyisellään käytössä olevat toimet tukevat indikaattorien kehitystä ja millaisia uusia toimia ja muutosta tarvitaan. On keskeistä tunnistaa vaikutus sekä luonnon monimuotoisuuteen että indikaattoriin, jolla vaikutusta mitataan. Pienryhmä jatkaa toimilistauksen työstöä. Se tuodaan teemaryhmään ja sen jälkeen myös projektiryhmä ja ohjausryhmä kommentoivat ehdotusta.

5. Turvemaan määritelmä – koontia ja jatkoaskeleet

Tuuli Orasmaa alusti turvemaateemaa koskevan valmistelutyön tilanteesta, muodostuneista yhteisistä näkemyksistä sekä muista esiin tulleista näkökulmista ja työn jatkoaikataulusta. Vapaaehtoisuuteen perustuvien vettämistoimien mahdollistamisesta ja motivoivien kannusteiden tarpeesta, hylättyjen turvepeltojen vettämisen mahdollistamisesta joustojen kautta sekä aktiivisen maatalouden toimintaedellytysten säilyttämisestä, kustannustehokkaihin toimiin pyrkimisestä ja resurssien varmentamisen tarpeesta on yhteinen näkemys.

Valmistelutyötä turvepeltojen määritelmästä, vettämisen kriteereistä, turvetuotantoalueiden vettämispotentiaalista, hylätyistä turvepelloista, ohjauskeinoista ja takautuvien toimien hyväksilukemisen mahdollisuuksista jatketaan pienryhmissä. Tavoitteena on muodostaa alustava ehdotus syyskuussa turvepeltojen määritelmästä. Vaikuttavuusarviointi turvepeltojen osalta valmistuu lokakuussa. Sidosryhmäpalautetta kootaan syksyllä mm. läsnätilaisuuksissa lokamarraskuussa.

6. Koonti keväästä ja syksyn työsuunnitelma

Tuuli Orasmaa alusti teemaryhmän kevätkauden työstä ja yleisestä etenemisestä eri kokonaisuuksissa sekä syyskauden työsuunnitelmasta. Syksyllä tehdään valmistelua aiempaa enemmän pienryhmissä teemaryhmien asiantuntemuksen hyödyntämiseksi. Pienryhmät valmistelevat tietyn kokonaisuuden, joka tuodaan teemaryhmään yhteiseen käsittelyyn. Käytiin läpi pienryhmien vetäjät ja ryhmiin halukkaat. Sidosryhmäpalaute on myös tärkeää käsitellä ja huomioida kaikissa pienryhmissä. Myös vaikutusarvioita työstetään pienryhmissä valituista toimista SYKEN valmistelemaan lomakepohjaan.

7. Muut asiat

Antti Miettinen tiedotti Maataloustieteen päiville 8.-9.1.2026 tehdystä sessioehdotuksesta aiheella: ”Maatalousympäristöt ja kansallinen ennallistamissuunnitelma”. Sessioon kootaan teemaryhmän jäsenten koostamina neljä suullista esitystä (esitys 15 min ja keskustelu 5 min). Kiinnostuneet voivat olla yhteydessä Anttiin esityksen aiheista.

Teemaryhmän jäsenille ja varajäsenille järjestetään 2.9.2025 vapaaehtoinen koko päivän maastoretki aiemmin vetetyille turvekohteille (SOTKA-kosteikkokohteet, Välkkilänoja-Kokonjärven valuma-aluekokonaisuus, Janakkalan Röyhynsuo). Ilmoittautumiset retkelle 19.8. mennessä.

8. Seuraava kokous

Ryhmän seuraava kokous on 27.8.2025 klo 9-12.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.10.